

УДК 32.001(4)

ПОЛІТИЧНІ ПОГЛЯДИ НІККОЛО МАКІАВЕЛЛІ

Студ І.П. Кукушкіна, гр. БДР-2-12

Наук. керівник доц. Ф.М. Проданюк

Київський національний університет технологій та дизайну

В сучасних умовах суспільно-політичного, соціально-економічного життя та військової агресії щодо нашої держави гостро постає питання про переосмислення здобутків не лише вітчизняної, але й світової політичної думки. Зокрема, поглядів Нікколо Макіавеллі (1469-1527), який створив одну з перших світських державно-правових концепцій ранньобуржуазного періоду. Основні положення даної концепції відомий італійський політичний мислитель виклав у своїх творах «Правитель», «Історія Флоренції», «Міркування про першу декаду Тіта Лівія».

Політичне вчення Н. Макіавеллі базувався на повсюдному і звіриному егоїзмі людей і на поліцейському приборкуванні цього егоїзму будь-якими державними засобами з допущенням жорстокості, віроломства, клятвopорушення, будь-яких обманів. В його працях важливе місце відведено проблемам етатизму (від франц. *etat* – держава) – утвердження домінуючої ролі держави в організації життя суспільства.

В праці «Історія Флоренції» сформульовані такі політичні погляди відомого вченого. По-перше, незважаючи на повну зневагу до тих чи інших особистих ідеалів, особистість тут усе-таки продовжує висуватися на перший план, і тому ми усе ще продовжуємо мати справу не з чим іншим, як з Ренесансом. По-друге, висунута тут особистість зовсім позбавлена усіх своїх внутрішніх ідеалів і розглядається просто як деякого роду арифметична одиниця. Ця арифметична одиниця має значення сама по собі, без усяких можливих впливів на неї з боку, наприклад, релігії, моралі, мистецтва, особистих чи симпатій антипатій, побуту і всякого роду забобонів, суспільних чи історичних. І все суспільство мислиться у виді того чи іншого об'єднання цих арифметичних одиниць. Інше не цікавить Н.Макіавеллі.

У праці «Правитель» Н.Макіавеллі розробив одне з перших практичних керівництв по міжнародній дипломатії. Названа книга дає нам змогу ще раз підтвердити висновок про те, що Макіавеллі був одним із самих блискучих дипломатів епохи і гідним представником школи Флорентійської дипломатії.

Макіавеллі ввів у політичну науку сам термін «держава». Метою держави є забезпечення кожному вільного користування майном і забезпечення безпеки. Для цього приймаються закони і призначаються покарання. Макіавеллі водночас виклав низку положень, що могли б сприяти розвиткові держави. Це – створення умов для праці обдарованим людям; сприяння розвиткові торгівлі, рільництва й ремесел; встановлення розумних податків; забезпечення захисту приватної власності тощо.

Аксіомою політичних поглядів Н. Макіавеллі можна вважати думку про те, що люди за своєю природою є порочними, егоїстичними і злими істотами, їх турбують не благо держави, а передусім власні матеріальні інтереси. Вони можуть змиритися зі втратою свободи, влади, навіть зі смертю батька, але ніколи нікому не простять втрати власного майна. Правитель має знати та враховувати у своїй політиці такі положення: знать честолюбна; народ захоплюється зовнішніми ефектами та успіхом; покірність підданих найкраще гарантують примус і страх. До важливих обов'язків правителя належать: необхідність опікуватися підданими; не повинен без крайньої потреби вдаватися до утисків; його дії мають спрямовувати так, щоб вони сприймалися як благодійництво; образи потрібно завдавати швидко і разом; благодійництво слід проявляти в малих дозах, щоб воно тривало довше і щоб піддані відчували його якомога повніше і краще. Державі слід дбати про своє самозбереження і зміцнення політичної влади будь-якими засобами.